

Nhớ Tết Mậu Thân 1968.

Y Nguyễn

Sáng mừng một Tết, theo thông lệ gia đình Nguyễn thường quay quần chúc tụng lì xì lẫn nhau, không đi thăm ai hết vì má Nguyễn chủ trương, nếu mình xông đất họ, năm đó họ không làm ăn nên ra thì họ lại quở mình. Thường thì má tự xông đất lấy – má bước ra khỏi cổng rồi quay trở lại- sau khi cúng đón giao thừa. Sau đó đi chùa trong xóm hoặc đi Lăng Ông (lăng Tả Quân Lê Văn Duyệt) hái lộc. Nếu muốn thăm ai cũng phải đợi trời tối mừng một mới đến thăm.

Năm Mậu Thân, Nguyễn đi thăm gia đình người bạn thân để tính học cùng trường, rồi bày ra đánh bài, mê bài họ khuyên Nguyễn ở lại qua đêm, bên cạnh bánh mứt, dưa hấu đỏ, bánh tét, bánh chưng sao mà chối từ được. Đến khoảng hơn 1 giờ sáng mừng hai bỗng nghe nhiều tiếng nổ lúc đầu cứ tưởng là pháo, rồi nghe kỹ lại là tiếng súng lê tẻ rồi liên thanh, mở radio thì biết tin là VC mở cuộc tổng công kích khắp nơi, mọi người không được di chuyển, đâu ở đó. Nguyễn bối rối nhưng quyết định phải về nhà ngay vì biết gia đình Nguyễn đang hoang mang trông đợi, có gì thì gia đình đùm bọc lẫn nhau. Sài Gòn lúc này giới nghiêm 24 giờ cho tới khi có lệnh mới, tuy thế Nguyễn mạo hiểm len lỏi từ hẻm nhỏ này sang ngõ khác, phấp phỏng lo sợ vì nghĩ rằng VC hay lực lượng an ninh bắt được mình cũng “chết”, về đến nhà may quá không ai khiến trách nặng nề, nhưng cả đêm gia đình không ngủ được.

Dĩ nhiên tình hình khắp thành phố bất an, tiếng súng năm này thay pháo mừng xuân. Hầu như mọi người thăm hỏi tin tức lẫn nhau qua “đậu mồng toi” hay ngoài ngõ. Không ai tin tưởng được VC ngang nhiên phá vỡ không khí thiêng liêng của ba ngày Tết. Cả xóm nằm yên, đêm nặng nề, sang âu lo vắng lặng, chó xủa cũng làm bao ánh mắt con tim phấp phỏng. Hoa cảnh không ai buồn chăm sóc, cúng ông bà cũng dẹp qua một bên, tiếp theo những đêm dài nằm thao thức.

Và rồi chuyện đã xảy ra cho một đêm dài không ngủ, Nguyễn không nhớ là đêm mừng nào nữa, đêm ấy có những tiếng súng hòa lẫn tiếng la, tiếng chạy nghe như trong khuôn viên sân vườn, sau đó là sự im lặng, im lặng ghê sợ kéo dài cho đến sáng, nếu ai gõ cửa thì sao?. Qua một đêm mệt mỏi, sáng hôm sau cả xóm thức dậy trong nỗi bàng hoàng, sáng này không tiếng xe gắn máy, mà chẳng thấy ai qua lại, yên lặng ngọt ngào. Nguyễn thận trọng bước ra cổng nhìn dáo dạt để may ra gặp ai đó hỏi chuyện đêm qua, chỉ thấy đầu hẻm vắng loáng thoáng bóng dáng lính Thủy Quân Lục Chiến tiến về phía nhà Nguyễn, họ đi chậm hai hàng dọc theo hẻm trong thế hành quân. Thấy Nguyễn họ không nói gì, Nguyễn trở lại đứng trước cổng nhà, lang mang chuyện gì đang xảy ra, tại sao giữa Tết giữa thời khắc hưu chiến mà VC lại tấn công, sao lại thế được. Nguyễn cảm thấy không sợ hãi, không sợ chuyện rủi ro, chỉ muốn biết mặt mũi lính VC “bằng xương bằng thịt” như thế nào¹. Chừng khoảng 5-10 phút sau bỗng nghe tiếng hét “Nó trong bụi đó” rồi bao nhiêu tiếng hét khác theo nhau, sau đó là một tràng súng bắn vào bụi rậm ven đường hẻm cách nhà Nguyễn hơn 50m hòa lẫn tiếng “coi chừng nó tung lựu đạn” sau tiếng súng, mùi thuốc súng chưa tan, họ lôi ra hai anh bộ đội mặc quần cụt, áo khaki màu xám.

Đúng ra ngày xưa Nguyễn khoảng 5, 6 tuổi gì đó, bộ đội VC, thời đó má Nguyễn gọi là Việt Minh thỉnh thoảng cứ khoảng nửa đêm về sáng, tiếng chó sủa rân báo hiệu họ sắp gõ cửa đến thăm, mục đích là để xin tiền ủng hộ. Họ ăn mặc đồng phục đen-chỉ nhớ áo bà ba đen, trên cổ quần khăn rằn trắng đen giống như đồng phục của mấy ông Khmer Rouge, tay cầm súng FM, Mi-trây-dét (mitrailleuse), kẻ đứng ngoài sân, người trong nhà, họ gọi bà nội Nguyễn bằng má, má Nguyễn là chị Hai còn ba Nguyễn thì họ cứ nói lần nào tới đây cũng không gặp được anh Hai thầy Hai-Má Nguyễn nói ba ở lại nhà bạn ở Saigon, nhưng thật ra mỗi lần họ đến là cả nhà Nguyễn lên ruột ba Nguyễn phải chui lên trần nhà trốn vì sợ họ đem theo. Họ lấy tiền và một số đồ ăn rồi biến đi trong bóng tối.

Chuyện xảy ra quá nhanh, Nguyễn trở thành nhân chứng bắt đắc dĩ. Vài anh TQLC đã đến đứng trước cổng nhà Nguyễn cũng ngạc nhiên được lệnh dừng lại, tiếng người lao xao, một vài người trong xóm xuất hiện, xoay quanh đám lính, Nguyễn bước ra khỏi cổng, họ cũng không buồn giữ Nguyễn lại. Lần đầu tiên Nguyễn thấy xác Việt Công, xác 2 người bộ đội trẻ, một anh TQLC móc túi áo của một anh mang AK 47 quanh lưng có băng đạn, một chứng minh nhân dân, một lá thư và ảnh của người vợ trẻ, anh này là bộ đội miền Bắc. Không hiểu sao Nguyễn cũng có loáng thoáng đọc ké lá thư này với anh TQLC, nội dung băng khuâng về chiến tranh, bao giờ sẽ gặp lại, mùa này Hà Nội sao đó. Các anh TQLC nói sở dĩ họ phát hiện được là vì tiếng rên rĩ

của người đồng đội bị thương, hai anh này đã chạm súng đêm qua, một anh vì tình đồng đội ở lại giúp bạn bị lạc đường và không rút kịp vì trời sáng.

Sau cuộc hành quân của TQLC, tình hình khu vực xóm Nguyễn đã tạm ổn, mặc dù TQLC vẫn còn đóng chốt, mỗi sáng Nguyễn đạp xe vòng quanh Xóm Gà-đường Lê Quang Định-Ngô Tùng Châu, Phan Văn Trị -Cây Thị-Gò Vấp để nghe ngóng tình hình. Hầu như mỗi sáng vẫn còn xác chết VC nằm ngổn ngang ở đầu hẻm, hẻm chùa Dược Sư, hẻm chùa Liên Ứng, Giã Lam, dọc đường Phan Văn Trị hướng Sakymen (hàng làm mền), ngã năm Bình Hòa, dọc đường mà bây giờ gọi là Nguyễn Hồng . Có khi họ bắt người dân thường khiên hộ những xác chết bỏ vào xe ba bánh, di chuyển về địa điểm tập trung, rồi xe quân đội GMC chở đi. Trong thời gian này, nhìn quá nhiều xác chết khiến Nguyễn trở nên hơi vô cảm-không còn cảm xúc ghê rợn đối với Nguyễn, Nguyễn ở gần gũi với sự chết. Có thì giờ Nguyễn đi vòng các chùa Vạn đức, Liên Ứng, Thập phước (bây giờ là Tập Phước), Bảo An xem chùa có hư hại gì không, thỉnh thoảng Nguyễn ghé chùa giầy lát để tìm cái cảm giác yên lành, tĩnh mịch, một vài lời cầu nguyện thầm cho gia đình yên lành, cho các vong hồn vô danh, một vài lời thăm hỏi với mấy ông Trụ Trì, chứ một câu kinh Nguyễn cũng không biết. Thời này Nguyễn cũng không để ý chùa như thế nào, chỉ biết Phật tử nuôi Thầy và làm công quả cho chùa. Không bao giờ nghe thấy chùa làm kinh tế. Chỉ riêng chùa Dược Sư là Nguyễn chỉ dám rón rén nhìn vào chứ không hề bước vào trong cho đến vài năm gần đây vì chẳng qua đó là chùa sư nữ.

Chùa Liên Ứng cách nhà Nguyễn không xa, người trong xóm còn gọi là chùa Chín Phù, vì chùa là nhà của ông Phù, con thứ chín trong gia đình, không biết có từ lúc nào. Hồi tiểu học, mỗi lần má Nguyễn sai đi mua bún thì Nguyễn ghé chùa vì lò bún ở gần chùa thế thôi. Chùa nằm trong khu đất khá rộng, kiến trúc xưa, nền đất, xung quanh có mồ mả, phần chính điện hơi âm u với những cây đèn dầu không bao giờ tắt. Không biết chùa đổi tên lúc nào, có lẽ từ khi chùa được trùng tu nằm trong giáo hội Phật Giáo Việt Nam- sau 1975.

Ngày xưa, trước chùa Liên Ứng là hẻm nhỏ cây mọc phủ, có đoạn đan nhau, người xưa đồn hẻm này có ma, dù vậy dân địa phương vẫn dùng làm đường tắt đi lên chợ Gò Vấp. Năm Mậu Thân, con hẻm nhỏ trước chùa là vùng tử địa, có nhiều xác chết nhất. Lúc còn nhỏ, mấy anh em Nguyễn đoàn tụ trước sân nhà bên cạnh rễ khoai hay đậu phộng (lạc) nấu, nghe má kể chuyện ma.

Nhà bạn Nguyễn ở gần chùa, thiếu úy Pháo Binh gì đó, thời trung học C giỏi hơn Nguyễn, khi xong tú tài chàng quá tuổi nên phải đi quân trường Thủ Đức. Mỗi lần nghe tiếng mobylette xanh là Nguyễn biết C ghé thăm, những đêm trăng ngồi bên miệng giếng, dưới tàn cây hồng nhung, tán

dóc tới khuya chuyện đời chuyện văn thơ, chuyện người yêu là thi sĩ. Mỗi tình thơ ấy cho đến bây giờ vẫn hạnh phúc. Không nhớ rõ, cũng trong thời điểm Mậu Thân, Nguyễn và một người bạn nữa lúc này cũng lang thang tán gẫu vì sinh hoạt bình thường vẫn chưa ổn định, sáng đi rảo vẫn còn xác VC trên đường. Một hôm C đến thăm, mặc đồ thường rủ tụi Nguyễn đến nhà thăm má C gần chùa Liên Ứng, vì ngày mai phải trở về đơn vị. Lâu quá cũng không thăm má C thế là ba thằng chúng tôi cẩn thận luồn theo hẻm, qua chùa Liên Ứng, cảnh vật xung quanh yên lặng lạ thường có lẽ dân còn tản cư ở những vùng lân cận. Đến nhà C, nhìn trước sau không có gì biến đổi, cây lá rụng nhiều, sơ sác hơn, tụi Nguyễn chào má C thăm hỏi vài câu rồi bà đi vào trong. Ba đưa Nguyễn ngồi uống trà, ăn bánh, đánh xập xám chương trong một không gian yên lặng, chỉ có gió lay, ngoại trừ thỉnh thoảng sen lẩn với tiếng cười của “chúng mình ba đứa”. Nguyễn không biết và cũng không nhớ ở đó bao lâu, và nói chuyện gì, sau buổi gặp gỡ “chia tay mình ai nấy đi” hẹn lại một châu mì Cây Nhân Đa Kao.

Một vài ngày sau bữa xập xám chương đó, TQLC trở lại hành quân, bao vây nhà nó, tiêu diệt tổ chỉ huy VC nằm trong hầm dưới bàn thờ trong nhà. Hú hồn. Lúc tụi Nguyễn tán gẫu, ba xạo chuyện đời thì chắc họ nghe hết chứ gì! Mô Phật, Lạy chúa tôi. Quả là có phước! Sau này lúc Nguyễn về thăm nhà dịp Tết 1974, nghe C nói lại, lý do TQLC phát hiện được tổ VC ở nhà C là vì tình báo TQLC thấy má C đi chợ mua đồ ăn nhiều hơn bình thường, hỏi thì bà trả lời không sông sẻ lắm, có đêm thì thấy ánh đèn thỉnh thoảng rục nhá lên. Thì ra bộ đội Bắc Việt được giải lại, chụp hình trong đêm cho mục đích tuyên truyền - quân Giải Phóng vẫn còn hoạt động trong địa bàn chờ đợi để yểm trợ cho cuộc tổng nổi dậy, đang nằm yên đợi lệnh. Thế mới chết, lạy ông con ở bụi này ! Không hiểu có chuyện gì xảy ra cho C và má C không vì sau đó mất liên lạc và vì biến cố 30-4, hơn 40 năm Nguyễn mới gặp lại C dù khác nhiều, vẫn còn dáng dấp bình tĩnh nhưng khác khổ vì lam lũ để

kiếm sống. Qua tô phở và ly cà phê ở một quán nhỏ bên đường, cùng nhớ lại chuyện xưa, tình thân xưa vẫn còn đâu đó, má C đã qua đời lâu rồi, C không biết chuyện má C làm, bị bà con móc nối sao đó trong thời gian C trong quân đội không đến thăm má thường. C nói cuộc sống mệt mỏi lắm, giờ thì còn gì để mong để chờ, từ lâu nay sống nhờ tiền cho thuê nhà, ít gặp bạn bè nhưng rất mừng gặp lại bạn xưa. Sau ly cà phê, C nhìn đồng hồ rồi xin phép Nguyên về đưa vợ khám bác sĩ, hai đứa chia tay hẹn gặp lại, trước khi đi C nói với “Mày may mắn quá, vượt biên bao lần rồi mà vẫn còn đây, may mắn hơn tao nhiều, gởi lời thăm bà xã nha”. Đó là lần hai đứa gặp lại sao cùng! Tháng 30-4 nào cũng thế có triệu người vui thì cũng có triệu người buồn!

Nửa đêm về sáng 30 tháng 4 năm Tân Mão 2011